

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

« АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ФІЛОСОФІЇ ПРАВА »

Освітня програма	<u>«ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО»</u>
Рівень вищої освіти	<u>другий (магістерський)</u>
Форма навчання	<u>денна</u>
Статус навчальної дисципліни	<u>обов'язкова</u>
Мова викладання	<u>українська</u>

КИЇВ – 2024

*N/1131
дс. 215 Т.1
02.12.24*

Робочу програму навчальної дисципліни розглянуто та схвалено на засіданні кафедри теорії та історії держави і права від 29 листопада 2024 року, протокол № 10.

1. Опис навчальної дисципліни

Показник	Значення показника
Курс (и)	1-й
Семестр (и)	I
Обсяг (<i>кредити ЄКТС/години</i>)	4 / 120
Кількість змістових модулів	4
Розподіл годин за видами навчальної діяльності:	
лекції (Л)	22
семінарські заняття (СЗ)	32
практичні заняття (ПЗ)	-
лабораторні заняття (ЛЗ)	-
індивідуальні завдання (ІЗ)	-
самостійна робота (СР)	66
...	
...	
форма підсумкового контролю (<i>семестр</i>)	екзамен (перший)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Мета та основні завдання вивчення навчальної дисципліни

Вивчення актуальних проблем теорії та філософії права повинно дати студентам нові філософсько-правові знання, стимулювати розвиток самостійного творчого мислення, допомогти сформувати високу правову культуру, що повинно сприяти вирішенню філософсько-правових проблем у практичній діяльності.

Завдання:

Надати студентам знання та необхідні практичні навички щодо сучасних проблем розвитку теорії та філософії права.

Зокрема:

- формування міцних знань з актуальних проблем теорії та філософії права;
- формування юридичного мислення необхідного для теоретичного засвоєння знань щодо особливостей сучасного розуміння держави і права;
- мати знання щодо сучасних проблем правоутворення;
- аналізувати тенденції розвитку правових систем сучасності;
- вміти аналізувати закономірності виникнення, становлення, функціонування та особливості формування правової держави і громадянського суспільства в Україні;
- бути компетентними щодо теоретичних проблем юридичного механізму забезпечення прав особи;
- вміти аналізувати та бути обізнаними щодо особливостей сучасної правової політики.

2.2. Результати навчання

Обов'язкова навчальна дисципліна «Актуальні проблеми теорії та філософії права» спрямована на досягнення програмних результатів навчання, які в інтегрованому (синтезованому) вигляді визначені у профілі освітньо-професійної програми «Інформаційне право» (27.09.2024 № 29/1-8494/ві), а саме:

РН-01	Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.
РН-02	Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами.
РН-03	Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.
РН-06	Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.
РН-07	Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.
РН-08	Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.
РН-9	Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг.
РН-10	Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права.
РН-11	Використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції.
РН-12	Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу.
РН-13	Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів.
РН-14	Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування.
РН-15	Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування.
РН-16	Брати продуктивну участь у розробці проектів нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини.

І. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів, тем навчальних занять	Кількість годин					
	Усього	Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СР
1	2	3	4	5	6	7
Семестр 1						
Змістовий модуль 1. Актуальні проблеми утворення норм права.						
Тема 1. Сутність нормоутворення.	8	2	2			4
Лекція 1. Сутність нормоутворення.		2				
Семінарське заняття 1. Види, стадії, принципи нормоутворення.			2			
Самостійна робота 1. Основні риси нормоутворення.						4
Тема 2. Сучасні форми права.	6		2			4
Семінарське заняття 1. Сучасні форми права.			2			
Самостійна робота 1. Головні риси сучасних форм права.						4
Тема 3. Сучасна нормотворча техніка.	8	2	2			4
Лекція 1. Сучасна нормотворча техніка.		2				
Семінарське заняття 1. Види нормотворчої техніки.			2			
Самостійна робота 1. Вимоги до нормотворчої техніки.						4
Тема 4. Систематизація сучасного законодавства.	6		2			4
Семінарське заняття 1. Види систематизації сучасного законодавства.			1			
Самостійна робота 1. Основні риси систематизації сучасного законодавства.						4
Модульна контрольна робота 1			1			
Всього годин за змістовий модуль 1	28	4	8			16
Змістовий модуль 2. Актуальні проблеми застосування права.						
Тема 5. Сутність застосування права.	8	2	2			4
Лекція 1. Сутність застосування права.		2				
Семінарське заняття 1. Процес застосування права.			2			
Самостійна робота 1. Головні риси застосування права.						4
Тема 6. Сучасні вимоги застосування права.	6		2	2		4
Семінарське заняття 1. Основні вимоги застосування права.			2			
Самостійна робота 1. Вимоги застосування права.						4
Тема 7. Застосування права при прогалинах в законодавстві.	8	2	2			4
Лекція 1. Застосування права при прогалинах в законодавстві.		2				
Семінарське заняття 1. Подолання прогалин в законодавстві.			2			
Самостійна робота 1. Вирішення прогалин в законодавстві.						4
Тема 8. Юридичні колізії.	8	2	2			4
Лекція 1. Подолання юридичних колізій.		2				
Семінарське заняття 1. Шляхи подолання юридичних колізій.			1			
Самостійна робота 1. Види юридичних колізій.						4
Модульна контрольна робота 2			1			
Всього годин за змістовий модуль 2	30	6	8			16
Змістовий модуль 3. Загальні проблеми філософії права.						
Тема 9. Об'єкт, предмет і функції філософії права.	8	2	2			4
Лекція 1. Об'єкт, предмет і функції філософії права.		2				
Семінарське заняття 1. Головні характеристики філософії права.			2			
Самостійна робота 1: Загальна характеристика філософії права.						4
Тема 10. Субстанція права.	8	2	2			4
Лекція 1. Сутнісні риси права.		2				
Семінарське заняття 1. Головні риси права.			2			
Самостійна робота 1: Субстанція права.						4

Тема 11. Правова антропологія.	10	2	2		6
Лекція 1. Сутнісна характеристика прав особи.		2			
Семінарське заняття 1. Основні характеристики прав особи.			2		
Самостійна робота 1. Правовий статус особи.					6
Тема 12. Онтологія права.	8	2	2		4
Лекція 1. Форми буття права.		2			
Семінарське заняття 1. Засади онтології права.			1		
Самостійна робота 1. Онтологія права					4
Модульна контрольна робота 3			1		
Всього годин за змістовий модуль 3	34	8	8		18
Змістовий модуль 4. Спеціальні проблеми філософії права.					
Тема 13. Соціологія права.	8	2	2		4
Лекція 1. Дія права.		2			
Семінарське заняття 1. Соціологія права.			2		
Самостійна робота 1: Форми дії права.					4
Тема 14. Правова кратологія.	6		2		4
Семінарське заняття 1. Характеристика правової кратології.			2		
Самостійна робота 1: Сутнісна характеристика правової кратології.					4
Тема 15. Гносеологія права.	6		2		4
Семінарське заняття 1. Пізнання правових явищ.			2		
Самостійна робота 1. Форми та методи гносеології.					4
Тема 16. Правова секурітологія.	8	2	2		4
Лекція 1. Правова безпека.		2			
Семінарське заняття 1. Основні характеристики правової безпеки.			1		
Самостійна робота 1. Правова секурітологія					4
Модульна контрольна робота 4			1		
Всього годин за змістовий модуль 4	28	4	8		16
Підсумковий контроль (екзамен)	6				
Всього годин за навчальну дисципліну	120	22	32		66

4. Основні методи навчання

Під час вивчення дисципліни використовуються наступні методи навчання:

- метод аналізу критичних ситуацій;
- ділова гра;
- кейс-метод;
- мозковий штурм.
- метод творчого пошуку;
- PRES-формула;
- метод роботи в малих групах.

5. Оцінювання результатів навчання

5.1 Результати навчання здобувача вищої освіти з навчальної дисципліни оцінюються за 100-бальною шкалою як сума балів поточного та підсумкового контролю із застосуванням наступних вагових коефіцієнтів, загальна сума яких дорівнює 1:

Вид контролю	Ваговий коефіцієнт
Поточний контроль (К)	60
Підсумковий контроль (ПК)	40

Підсумкова семестрова оцінка (ПСО) обчислюється за формулою: $ПСО = К + ПК$

5.2. Складниками для обчислення балу поточного контролю здобувача вищої освіти є:

Види навчальної діяльності	Кількість балів (максимальна)
Робота на лекціях (ведення конспекту лекцій або інше)	10
Робота на семінарських заняттях	5
Виконання індивідуальних та/або групових завдань	5
Виконання модульної контрольної роботи	10

Мінімальна кількість балів для допуску до підсумкового контролю – 20.

5.3. Шкала оцінювання здобувача вищої освіти

Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100	<i>Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок.</i> Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.
B	84-89	<i>Дуже добре – вище середнього рівня, але з кількома помилками.</i> Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.
C	75-83	<i>Добре – загалом правильна робота, але з певною кількістю помилок.</i> Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.
D	65-74	<i>Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків.</i> Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.
E	60-64	<i>Достатньо – виконання задовольняє мінімальні вимоги.</i> Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.
FX	35-59	<i>Незадовільно – потрібна додаткова робота.</i> Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу
F	1-34	<i>Незадовільно – потрібна значна додаткова робота.</i> Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.

6. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

Рекомендовані джерела інформації:

Основна література:

1. Бандура О. О., С. А. Бублик, М. Л. Заїнчковський, І.М. та ін. Кондратьєв - Філософія права : Навч. посібник К. : Юрінком Інтер, 2000. – 336с.
2. Данільян О. Г., Л. Д. Байрачна, Н. К. Гончаренко - Навч. посібник :Філософія права К. Юрінком Інтер, 2005. 272 с.
3. Данільян О. Г., Л. Д. Байрачна, Н. К. Гончаренко Філософія права : Навч. посібник К. :

- Юрінком Інтер, 2002. – 272 с
4. Загальна теорія держави і права: Підручник / За ред. М.В. Цвіка, В.Д. Ткаченка, О.В. Петришина. – Харків, 2002.
  5. Загальна теорія держави та права: Підручник. – Львів: "Новий Світ-2000", 2003. – 584 с.
  6. Козюбра М.І. Загальна теорія права. К. 2016.
  7. Колодій А.М., Копейчиков В.В., Лисенков С.Л., Пастухов В.П., Тихомиров О.Д. Загальна теорія держави і права : Навч.посіб. – К. : Юрінком Інтер, 2000. – 318 с.
  8. Копиленко О.Л. та ін. Загальна теорія держави і права: (основні поняття, категорії, правові конструкції та наукової концепції) / К., 2008.
  9. Лисенков С.Л. Загальна теорія держави і права. – К., 2006.
  10. Осауленко О.І. Загальна теорія держави і права: Навчальний посібник. - К.: Істина, 2007.-336 с.
  11. Теорія держави і права: Академічний курс / О.В. Зайчук та ін. – К., 2008.
  12. Тимченко С.М. та ін. Актуальні проблеми теорії держави і права: Ч.1: Актуальні проблеми теорії держави / К., 2008.
  13. Шкода В. В.Вступ до правової філософії : Навч. посібник Харків : Фоліо, 1997. – 224 с.
  14. Шмоткін О. В. Актуальні проблеми теорії держави та права. Підручник К: Науково-видавничий відділ НА СБ України, 2018.
  15. Шмоткін О. В. Актуальні проблеми нормотворчості, правозастосування та позасудового вирішення спорів. Навч. посібник. К: Науково-видавничий відділ НА СБ України, 2022. – 115 с.
  16. Шмоткін О.В. Теорія держави і права : підручник: Центр навч.-наук. та наук.-практ. вид. НА СБ України, 2016. – 430 с.
  17. Шмоткін О.В. Теорія держави і права : підручник: Центр навч.-наук. та наук.-практ. вид. НА СБ України, 2021. – 356 с.
  18. Шмоткін О.В. Філософсько-правові основи забезпечення національної безпеки : Підручник / О. В. Шмоткін. – Київ : Нац. акад. СБ України, 2021. – 256 с.
  19. Шмоткін, О. В. Філософія права : Навч. посібник Вид-во НА СБ Укр., 2006 – 174с

Допоміжна література:

1. Власов Ю.Л. Тлумачення права. – К., 2003.
2. Гіда Є.О.. Теоретичні основи загальнолюдських стандартів прав людини: Посібник. Наукове видання. - К., 2008. - 100 с.
3. Кузьменко П. М. Забезпечення правомірності обмеження особистих конституційних прав і свобод людини в діяльності Служби безпеки України: посібник. – К.: Видавництво "Алефа", 2003. – 64 с.
4. Онопенко П.В. Правоохоронні функції держави Україна. – К., 2003.
5. Скрипник О. Соціальна правова держава в Україні: проблеми теорії і практики. Монографія. - К.: Ін-т держави і права ім. В.М.Корецького НАН України, 2002.
6. Фандалюк О.В. Правозастосувальні акти-дії. – К., 1999.
7. Фуллер Л. Л. Мораль права / Пер. з англ. – Наукове видання. К., 1999.
8. Хайек Ф. Право, законодавство і свобода / Пер. з англ. – К., 2000.
9. Харт Х. Концепція права / Пер. з англ. – Наукове видання. К., 1998.

Нормативно-правові акти

Закони України:

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Про Службу безпеки України: Закон України // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 1992. – № 27. – Ст. 382.
3. Про боротьбу з тероризмом: Закон України // Відомості Верховної Ради (ВВР). –

2003. – № 25. – Ст. 180.

4. Про національну безпеку України: Закон України // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2018. – № 31. – Ст. 241.

Основні міжнародно-правові акти:

1. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р.
2. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16 грудня 1966 р.
3. Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права від 16 грудня 1966 р.
4. Конвенція про захист прав і основних свобод людини від 04 листопада 1950 р.

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України // [http: www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua)
2. Вищий господарський суд // [http: www.arbitr.gov.ua](http://www.arbitr.gov.ua)
3. Голос України // [http: www.uamedia.visti.net/golos/](http://www.uamedia.visti.net/golos/)
4. Державні органи влади України // [http: www.nau.kiev.ua](http://www.nau.kiev.ua)
5. Електронні вісті // [http: www.elvisti.com](http://www.elvisti.com)
6. Законопроекти України // [http: www.zakon.gov.ua](http://www.zakon.gov.ua)
7. Дзеркало тижня // [http: www.zerkalo-nedeli.com](http://www.zerkalo-nedeli.com)
8. Інформаційні ресурси про Україну // [http: www.infoukes.com](http://www.infoukes.com)
9. Кабінет Міністрів України (вихід на всі міністерства і відомства) // [http: www.kmu.gov.ua](http://www.kmu.gov.ua)
10. Міністерство юстиції // [http: www.minjust.gov.ua](http://www.minjust.gov.ua)
11. Національна безпека і оборона // [http: www.uceps.com.ua/ukr/all/jornal/](http://www.uceps.com.ua/ukr/all/jornal/)
12. Офіційна сторінка Президента України // [http: www.president.gov.ua](http://www.president.gov.ua)
13. Політична Україна // [http: www.polit.com.ua](http://www.polit.com.ua)
14. Рада національної безпеки і оборони // [http: www.rainbow.gov.ua](http://www.rainbow.gov.ua)
15. Українська пошукова система // [http: www.meta-ukraine.com](http://www.meta-ukraine.com)
16. Українська правда // [http: www.pravda.com.ua](http://www.pravda.com.ua)
17. Урядовий кур'єр // [http: www.uamedia.visti.net/uk/](http://www.uamedia.visti.net/uk/)
18. Центр досліджень проблем громадянського суспільства // [http: www.cdpgs.ukrbiz.net](http://www.cdpgs.ukrbiz.net)

Адреса розміщення робочої програми навчальної дисципліни
<http://asu.academy.ssu.gov.ua>

7. Дані про перегляд робочої програми навчальної дисципліни

29/1/6-10342/6;
29.11.14 8